

STRAFFE TOEREN (1811 en 1809)

1811

Gesprokkeld en vertaald uit de Mémorial de la Ville de Gand 1790 -1830 van Prosper Claeys, Gent, 1902. Met hier en daar een klein kommentaartje ter verduidelijking.

Straffen voor het verbergen van dienstweigeraars en deserteurs

Een 77-jarige vrouw krijgt een gevangenisstraf van één jaar en een hoge boete opgelegd omdat ze een deserteur onderdak verleende. Zelfde straf voor een arbeider uit Sint-Denijs-Westrem die zijn onder de wapens geroepen zoon thuis verborg. In de loop van dat jaar volgen nog meer dergelijke veroordelingen

Seleskest in ‘t nieuw

De kerk van Seleskest (’s Heligs Kersts of Sancti Christi, of ook nog: Sint - Salvator, in het Frans: Saint - Sauveur) krijgt de nu nog bestaande westgevel in neoclassistische stijl.

15 augustus: eerste mooie dagen

Op half oogst wordt de verjaardag van de keizer (verplicht) gevierd met straatverlichtingen, etc. Toeval of niet: na drie weken van koude regens wordt het eindelijk zomer.

Straten besproeien

De stad laat twee sproeiers en een pomp bouwen om de ‘publieke promenades’ regelmatig te besproeien en op te frissen. Die ‘wandelingen’ waren de Kouter en de Coupure. De dekens van de gebuurtedekenijen moesten er voor zorgen dat hun onderdanen hetzelfde deden in de andere straten.

Deserteurs naar de Spaanse oorlog

Ongenadige klopjachten op diensweigeraars en deserteurs worden georganiseerd. Gevangen genomen worden ze aan elkaar gebonden en geëscorteerd door gendarmes of soldaten door de straten geleid. Daarna worden ze ingelijfd in de regimenten die naar het Spaanse oorlogsgebied moeten vertrekken. Op 5 november trekt er een konvooi van een honderdtal dergelijke gevangenen door de stad.

Spanjaarden nivelleren het Sint-Pietersplein

Men begint aan de werken die het Sint-Pietersplein zijn huidige uitzicht moeten geven. Belangrijk onderdeel is het nivelleren van de sterke helling van dit nieuw aan te leggen plein. Hiervoor worden 250 Spaanse krijgsgevangenen ingezet.

Schilderijen in stadsbezit

Het stadsbestuur maakt gelden vrij om de in stedelijk bezit gekomen schilderijen in te kaderen. Het betreft hier werken die de kern vormen van het museum (een nieuwigheid) recent in een zaal van het augustijnenklooster ondergebracht.

1809

Potpourri in de opera

Eerste voorstelling van een stuk dat lang een succesnummer zou blijven: de ‘fameux Pied de Mouton’, qui fit la joie de plusieurs générations’, dixit Claeys. Voluit heette het spektakel ‘Le Pied de Mouton ou les Forges mystérieuses de Volcain’. Het was een feeëriek komedie in drie bedrijven, spetterend spektakel met alle mogelijke theatrale truckjes. Muziek van de ‘beste’ komponisten: Grétry, Piccinni (niet Puccini: die was nog niet geboren), Monsigny, etc. Met 27 grote en kleine decorwissels bij open doek, een betoverde wagen, metamorfosen van de personages, etc. Het spektakel besluit met als apotheose een zon uitgebeeld door een draaiend vuurwerk, genoemd ‘Caprice des Dames’.

Dienstweigeraars

Een moeder wordt veroordeeld tot een jaar gevangenis en de in die tijd enorme som van 500 franks om haar dienstweigerende zoon opgevangen te hebben in haar huis. Drie buitenlieden worden tot zes uur schandpaal en vier jaar gevangenis ‘in de kluisters’ veroordeeld omdat ze zich verzet hadden tegen de aanhouding van een dienstweigeraar. Iedere dag, schrijft Claeys, worden dergelijke vonnissen uitgesproken.

Schilderijmuseum

Een van de zalen van de stedelijke academie in het klooster (college) van de augustijnen wordt omgevormd tot schilderijmuseum. De collectie van dit museum gesticht in 1797, was voordien ondergebracht in de Sint-Pietersabdijkerk. Deze werd in die periode terug in gebruik genomen als cultusplaats ten behoeve van de parochie.

De Gazette van Gent wordt La Gazette de Gand

In het kader van de keizerlijke verfransingspolitiek in, onder andere het Département de l'Escaut (Oost-Vlaanderen), krijgt de Gazette van Gent, opvolger van de Ghendtsche Tydinghen, verbod opgelegd in het Nederlands te verschijnen. Er mocht wel een vertaling opgenomen worden. Het aantal abonnees daalt pijlsnel. Eigenaar Bogaert protesteert tevergeefs tegen deze kwaadwillige en absurde maatregel: 'cette inique et absurde mesure', schrijft Prosper Claeys ... in het Frans.

Marktzangers

De marktzangers ('chanteurs publics') moeten hun liedjesteksten in het stadhuis deponeren. Het merendeel daarvan had het droeve lot van de dienstplichtige soldaten tot onderwerp. Die waren verplicht hun land te verlaten en ver van hun beminden 'hun leven te geven'. De teksten werden vervangen door liederen die de genoegens van het soldatenleven bezongen.

Soldaten sterven massaal in geïmproviseerde hospitalen

De stadsadministratie klaagt over de grote aantallen gewonde en zieke soldaten ten laste van particulieren en van de stedelijke godshuizen (hospicen). De kerken van Ekkergem en van de ongeschoeide karmelieten in de Burgstraat zijn omgevormd tot militaire hospitalen. Tussen 1 september en 13 oktober sterven bijna 300 soldaten in deze hospitalen.

Tumult onder soldatenvrouwen

Voor het stadhuis tumult en opstootjes veroorzaakt door vrouwen en kinderen van soldaten in dienst op de Hollandse kusten waar de Engelsen Walcheren bezetten en een verder invasie dreigt. Ze eisen de beloofde schadeloosstelling die op zich laat wachten. Veel van die soldaten waren vervangers van kapitaalcrachtige opgeëisten. Het gezinsinkomen hing af van het soldatensalaris.